

รายงานสรุปผลการวิจัย

เรื่อง

สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

กองวิจัยทางการศึกษา
กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ
2544

**รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง
สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2544

จำนวนพิมพ์ 5,000 เล่ม

ISBN 974-268-9938

เอกสารรายงานวิจัยทางการศึกษา อันดับที่ 270/2544

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

หน้า

เรื่อง

คำนำ

บทนำ

1

ความนำ

1

วัตถุประสงค์

2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

2

ขอบเขตของการวิจัย

2

วิธีดำเนินการวิจัย

3

ประชากร

3

กลุ่มตัวอย่าง

3

เครื่องมือที่ใช้และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

4

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

4

ผลการวิจัย

5

สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อ

พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

5

เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

10

แนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาไปพัฒนา

คุณภาพการศึกษา

11

สรุปผลการวิจัย

15

อภิปรายผล

20

ข้อเสนอแนะ

23

คณะผู้ดำเนินการวิจัย

26

บทนำ

1. ความจำเป็น

โลกยุคปัจจุบันเป็นโลกของยุคไร้พรมแดน ที่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความรวดเร็วและเข้ามามีอิทธิพลต่อสภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคมทั้งในทางบวกและทางลบ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่มีความว่องไวต่อการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เป็นอย่างมาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีการศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนอันเป็นเยาวชนของชาติได้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แต่จากสภาพปัจจุบันพบว่า “มีเด็กไทยส่วนหนึ่งเมื่อได้รับข่าวสารดังกล่าวแล้วทำให้มีค่านิยมผิดๆ ไม่ทำตามกฎระเบียบ เลียนแบบสังคมตะวันตก นิยมวัตถุ เกิดการแข่งขัน เห็นแก่ตัว ค่านิยมในวัฒนธรรมไทยลดลง ชอบอิสระ ไม่สนใจเรียน และสนใจยาเสพติด” (กรมวิชาการ 2540 : 11)

สภาพดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของเด็กและเยาวชนอันเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างมาก ดังนั้น การศึกษาถึงสภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางส่งเสริมและกำหนดนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน และสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 66) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหา

5.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษา-
นิเทศก์สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดในจังหวัดกลุ่มตัวอย่าง และนักวิชาการศึกษา
กรมวิชาการ ร่วมกันสร้างขึ้นมี 4 ฉบับ ดังนี้

- 1.1) แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน
  - 1.2) แบบสอบถามครู
  - 1.3) แบบสอบถามนักเรียน
  - 1.4) แบบสอบถามชุมชน
- 2) วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

นักวิชาการศึกษา กรมวิชาการ เป็นผู้นำแบบสอบถาม
จำนวน 4 ฉบับข้างต้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
ในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษานิเทศก์ สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดใน
แต่ละจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับโรงเรียนในจังหวัด
แล้วรวบรวมส่งคืนกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

5.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ
รายการ (Checklist) คำนวณโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูล
จากแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คำนวณโดยหาค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มี 3 เรื่อง ดังนี้

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา
3. แนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

1.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของโรงเรียน

จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 52 คน และครู จำนวน 605 คน เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

- 1) **ผู้บริหารโรงเรียน** จำนวน 52 คน ร้อยละ 98.08 มีการกำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ร้อยละ 90.19) การบริหารจัดการ (ร้อยละ 84.39) และการบริการข้อมูล (ร้อยละ 80.39) มีโครงการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเป็นโครงการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (ร้อยละ 90.19) การพัฒนาสื่อ-อุปกรณ์ (ร้อยละ 84.31) และการพัฒนาระบบสารสนเทศ

(ร้อยละ 82.35) ร้อยละ 90.38 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยเป็น คณะกรรมการระดับโรงเรียน (ร้อยละ 82.98) ร้อยละ 98.07 มีการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร โดยอบรมให้ความรู้ (ร้อยละ 94.11) เข้าร่วมประชุม สัมมนา/ประชุมปฏิบัติการ (ร้อยละ 86.27) และศึกษาดูงาน (ร้อยละ 80.39) ร้อยละ 96.15 มีการสนับสนุนงบประมาณ และใช้งบประมาณเพื่อ ส่งเสริม/พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการพัฒนาบุคลากร (ร้อยละ 94.00) ผลิตสื่อ-อุปกรณ์ (ร้อยละ 84.00) และการจัดเก็บบำรุงรักษาสื่อ (ร้อยละ 76.00) และร้อยละ 98.07 มีการจัดอาคารสถานที่สำหรับให้บริการ เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนนั้น ผู้บริหารให้ความเห็นว่าสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาที่นำมาใช้มาก คือคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.29$) โดยนำมาใช้ในการจัดทำโปรแกรมการวัด และประเมินผล ($\bar{X} = 2.96$) การเงิน ($\bar{X} = 2.86$) และจัดทำฐานข้อมูล ($\bar{X} = 2.85$) นอกจากนี้ยังมีระดับการใช้ในแต่ละเรื่องดังนี้

✧ ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยนำมาใช้มากใน การเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.34$) ส่วนการใช้เพื่อให้นักเรียนสืบค้น ข้อมูลประกอบการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และใช้ค้นคว้าหาความรู้/เตรียมการสอน มีการใช้น้อย ($\bar{X} = 2.43$ 2.34 และ 2.31 ตามลำดับ)

✧ ใช้เพื่อให้บริการของโรงเรียน นำมาใช้มากในการ ประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.54$) ส่วนการจัดบริการอินเทอร์เน็ต การจัดระบบ ห้องสมุดเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดบริการวัสดุ-อุปกรณ์ มีการ ใช้น้อย ($\bar{X} = 2.43$ 2.28 และ 2.22 ตามลำดับ)

✧ ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการใช้น้อยในทุกเรื่อง คือ การจัดนิทรรศการ การนำเสนอผลงาน และการแข่งขันทักษะสื่อคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 2.38$ 2.31 และ 2.29 ตามลำดับ)

2) ครู จำนวน 605 คน ให้ความเห็นว่าโรงเรียนได้ดำเนินการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สิ่งที่ครูพึงพอใจมากคือ การที่โรงเรียนสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 2.99$) แต่พึงพอใจน้อยกับการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.23$) สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้มาก คือคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 2.57$) โดยนำมาใช้มากในการจัดทำระบบฐานข้อมูลของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.75$) ใช้เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนเอกสาร ($\bar{X} = 2.69$) และใช้เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนข้อมูล ($\bar{X} = 2.53$) และเห็นว่าสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากคือคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.29$) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียน วิดีทัศน์ ($\bar{X} = 3.18$ เท่ากัน) และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.10$)

1.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาของนักเรียน

จากการสอบถามนักเรียนจำนวน 15,031 คน เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาประเภทต่างๆ และประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา ปรากฏผลดังนี้

1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาประเภทต่างๆ มีนักเรียน ให้ความเห็นว่าได้นำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศแต่ละประเภทมาใช้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนี้

✧ โทรทัศน์ นำมาใช้ร้อยละ 82.17 โดยใช้เพื่อความเพลิดเพลินในยามว่าง (ร้อยละ 69.50) ใช้ประกอบการเรียน (ร้อยละ 58.40) และใช้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 56.27)

✧ วิทยุ นำมาใช้ร้อยละ 72.24 โดยใช้เพื่อความบันเทิง (ร้อยละ 74.71) ใช้ประกอบการเรียน (ร้อยละ 45.09) และใช้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 40.49)

✧ คอมพิวเตอร์ นำมาใช้ร้อยละ 70.95 โดยใช้ในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์โดยตรง (ร้อยละ 67.80) พิมพ์เอกสาร (ร้อยละ 60.28) และเล่นเกมคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 60.18)

✧ บทเรียนวีดิทัศน์ นำมาใช้ร้อยละ 54.59 โดยใช้ในการประกอบการเรียนวิชาต่างๆ (ร้อยละ 79.77) ค้นคว้าเพิ่มเติม (ร้อยละ 46.16) และทบทวนบทเรียน (ร้อยละ 32.03)

✧ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน นำมาใช้ร้อยละ 46.94 โดยใช้ในการค้นคว้าเพิ่มเติม (ร้อยละ 71.23) ใช้ในการเรียนรายวิชาต่างๆ (ร้อยละ 50.15) และใช้ในการทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง (ร้อยละ 26.53)

✧ อินเทอร์เน็ต นำมาใช้ร้อยละ 38.77 โดยใช้บริการสืบค้นข้อมูล (ร้อยละ 64.46) ใช้สนทนาโต้ตอบ (ร้อยละ 63.52) และรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 43.99)

✧ ดาวเทียมสื่อสาร (การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม) นำมาใช้ร้อยละ 30.42 โดยนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียน (ร้อยละ 64.39) ใช้ในการเรียนเสริม (ร้อยละ 57.37) และใช้ในการเรียนรายวิชาต่างๆ (ร้อยละ 55.66)

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

นักเรียนมีความเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับใน 3 ระดับแรกคือ เกิดความรู้อย่างกว้างขวาง ทันต่อโลก ทันต่อเหตุการณ์ ($\bar{X} = 3.36$) ช่างสังเกต ($\bar{X} = 3.32$) และเกิดความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.27$)

- จัดให้มีครูแกนนำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (2 ราย)

3) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน

- ขอความร่วมมือจากชุมชนสนับสนุนงบประมาณ มี 1 ใน 4 (13 ราย)
- ส่งเสริมครู-อาจารย์ และนักเรียนให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเรียนการสอน มี 1 ใน 7 (8 ราย)
- จัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศใช้อย่างเพียงพอ มี 1 ใน 7 (8 ราย)
- จัดให้มีเครือข่ายข้อมูลด้านการบริหาร ให้สามารถเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารกันได้ทุกระดับ มี 1 ใน 10 (5 ราย)
- พัฒนารูปแบบ/นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการพัฒนางาน ให้เป็นไปอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ (4 ราย)
- ส่งเสริมการแข่งขันทักษะความสามารถทางคอมพิวเตอร์ (2 ราย)

4) ด้านการนำไปใช้

- ใช้ในระบบบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน มี 1 ใน 3 (18 ราย)
- จัดบริการเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้ครู นักเรียน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มี 1 ใน 10 (5 ราย)
- จัดให้มีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (2 ราย)
- ใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูล (1 ราย)

- 6) ควรจัดเวลาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมและเพียงพอ (ร้อยละ 0.54)
- 7) ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือด้านงบประมาณ (ร้อยละ 0.22)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

1.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 98.07 มีการกำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและมีโครงการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเป็นโครงการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ-อุปกรณ์ และพัฒนาระบบสารสนเทศ (ร้อยละ 90.19 84.31 และ 82.35 ตามลำดับ) มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร โดยอบรมให้ความรู้ ประชุมสัมมนา/ประชุมปฏิบัติการ และให้ไปศึกษาดูงาน (ร้อยละ 94.11 86.27 และ 80.39 ตามลำดับ) ร้อยละ 96.15 มีการใช้งบประมาณเพื่อส่งเสริม/พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนนั้นผู้บริหารให้ความเห็นว่าสื่อที่นำมาใช้มากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.29$) โดยนำมาใช้ในการจัดทำโปรแกรมการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 2.96$) การเงิน ($\bar{X} = 2.86$) และจัดทำฐานข้อมูลของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.85$) ส่วนการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะเพื่อให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ

ใช้ค้นคว้าหาความรู้/เตรียมการสอน มีการนำมาใช้น้อย ($\bar{X} = 2.43$ 2.34 และ 2.31 ตามลำดับ)

ครูให้ความเห็นสอดคล้องกับผู้บริหารว่า เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้มากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 2.57$) โดยนำมาใช้ในการจัดทำระบบฐานข้อมูลของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.75$) ใช้เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนเอกสาร ($\bar{X} = 2.69$) และใช้เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนข้อมูล ($\bar{X} = 2.53$) และเห็นว่าสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุดคือคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.29$)

1.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษานักเรียน

1) สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่นักเรียนนำมาใช้มากทั้งในและนอกสถานศึกษาใน 3 อันดับแรก มีดังนี้

- โทรศัพท์ นำมาใช้ร้อยละ 82.17 โดยนำมาใช้เพื่อความเพลิดเพลินในยามว่าง (ร้อยละ 69.50) ใช้ประกอบการเรียน (ร้อยละ 58.40) และใช้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 56.27)

- วิทยุ นำมาใช้ร้อยละ 72.24 โดยนำมาใช้เพื่อความบันเทิง (ร้อยละ 74.71) ใช้ประกอบการเรียน (ร้อยละ 45.09) และใช้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 40.49)

- คอมพิวเตอร์ นำมาใช้ร้อยละ 70.95 โดยนำมาใช้ในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์โดยตรง (ร้อยละ 67.80) พิมพ์เอกสาร (ร้อยละ 60.28) และเล่นเกมคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 60.18)

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนเห็นว่าได้รับประโยชน์มาก เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 อันดับแรกคือ เกิดความรอบรู้อย่างกว้างขวาง ทันต่อโลก ทันต่อเหตุการณ์ ($\bar{X} = 3.36$) ช่างสังเกต ($\bar{X} = 3.32$) และเกิดความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.27$)

1.3 ปัญหา อุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคือ ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับการใช้งาน สำหรับนักเรียนมีความเห็นว่า สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอ และนำมาใช้ในการเรียนการสอนน้อย ขาดความรู้ในการใช้งาน สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศขาดประสิทธิภาพ และ ขั้นตอนในการขอใช้ยุ่งยาก

2. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

ในภาพรวมนักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.68$) ต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา โดยสิ่งที่นักเรียนมีเจตคติในระดับมาก เรียงตามลำดับใน 3 อันดับแรก คือ เทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ต่อการเรียน ($\bar{X} = 3.42$) การเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.38$) และเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน ($\bar{X} = 3.33$) และนักเรียนเห็นด้วยน้อยกว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องที่เรียนรู้ยาก ($\bar{X} = 2.32$) เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย ($\bar{X} = 2.17$) และเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดปัญหาสังคม ($\bar{X} = 2.13$)

3. แนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน เสนอแนวทางไว้ว่าควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุน และจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องทุกปี พัฒนาเทคโนโลยีให้สามารถใช้งานในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมเพียงพอและมีคุณภาพ ส่งเสริมส่วนต่างๆ ในองค์กรให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาบุคลากรโดยส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรทุกคนมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ ฝึกอบรมครูให้สามารถนำสื่อเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ โดยขอความร่วมมือจากชุมชน ให้ครู-อาจารย์ และนักเรียนนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน จัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศใช้อย่างเพียงพอ จัดให้มีการนำไปใช้ในระบบบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนระบบบริการเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้ครู-นักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และจัดให้มีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

3.2 ครู เสนอแนวทางที่ควรดำเนินการมากที่สุด คือ ให้อีคอมพิวเตอรืในการรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ของสถานศึกษา จัดสภาพห้องเรียนคอมพิวเตอร์ให้มีแสงสว่างพอดีกับการมองเห็นจากจอคอมพิวเตอร์ พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ ในการจัดระบบสารสนเทศและพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ให้กับครูทุกคน ส่วนแนวทางที่ควรดำเนินการมากคือ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจรายการข่าวจากโทรทัศน์และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เน้นให้นักเรียนมี

19
ความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียนคอมพิวเตอร์ และกระตุ้นให้นักเรียน
สนใจรับฟังข้อมูลข่าวสารทางวิทยุและรู้จักเลือกนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3.3 นักเรียน เสนอแนวทางที่ควรดำเนินการ**มากที่สุด** คือควร
ให้บริการอินเทอร์เน็ตโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จัดให้นักเรียนเรียนคอมพิวเตอร์
ทุกคน และควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
อย่างต่อเนื่อง แนวทางที่ควรดำเนินการ**มาก** คือ การให้บริการเทคโนโลยี
สารสนเทศที่จำเป็นแก่นักเรียน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ อำนวยความสะดวก
ให้นักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามความต้องการ และมีการ
สำรวจความต้องการของนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.4 ชุมชน เสนอแนะว่าสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ควรนำไปใช้
พัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และวิดิทัศน์
ส่วนแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้นั้น ควรจัดให้มีวัสดุ
อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ให้เพียงพอ จัดให้นักเรียนทุกคน
มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึง สนับสนุนให้มีการ
นำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการศึกษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน
เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนให้มากที่สุด จัดให้มีวิทยากร
ที่มีความรู้ความสามารถมาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน และควรกำหนด
มาตรการในการป้องกันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทางที่ไม่เหมาะสม

อภิปรายผล

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้มากในโรงเรียนคือ คอมพิวเตอร์ ซึ่งนำมาใช้ในการจัดทำระบบฐานข้อมูลของโรงเรียน ส่วนการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อาทิ ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและใช้ค้นคว้าหาความรู้/เตรียมการสอน มีการใช้อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$ และ 2.31) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกาญจนา กุ์วรวรรณ (2534) ที่พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาจะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริหารวิชาการมากที่สุด อีกทั้งยังพบว่า นักเรียนร้อยละ 70 ใช้คอมพิวเตอร์ โดยใช้ในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 67.80) พิมพ์เอกสาร (ร้อยละ 60.28) และเล่นเกมคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 60.18) ข้อค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนจะมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับงานบริหารมากกว่าการจัดการเรียนการสอน และนักเรียนเองก็มีการนำมาใช้เช่นกัน แต่เป็นการใช้ที่ยังไม่นำไปสู่การแสวงหาความรู้ ซึ่งสภาพสังคมปัจจุบันที่เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นเครื่องมือสื่อสาร เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นการศึกษาในยุคปัจจุบันความรู้ไม่จำเป็นจะต้องอยู่แต่ในห้องเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถที่จะหาความรู้ได้จากสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ได้ด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 66) ได้ระบุไว้ชัดเจนว่าผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ

ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงที่สถานศึกษาดังแต่ผู้บริหารโรงเรียน ครู จะต้องนำสื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักใช้เทคโนโลยี เพื่อให้สามารถศึกษาค้นคว้าและเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะเห็นได้จากนักเรียนให้ความเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ต่อการเรียนมาก ($\bar{X} = 3.42$) การเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.38$) และเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน ($\bar{X} = 3.33$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกษมศรี พรหมภักดี (2538) ที่พบว่านักเรียนเห็นว่าเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์และเข้าใจง่าย จากความเห็นดังกล่าวชี้ให้เห็นว่านักเรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน ฉะนั้น ถ้าสถานศึกษาและครูมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มุ่งเน้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และรู้จักแสวงหาความรู้จากการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ย่อมเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียน เนื่องด้วยเป็นการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการเห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งที่น่าสนใจ

3. แนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้บรรลุตามแนวการจัดการศึกษาดังกล่าว การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจังจนทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติโดยตรงต้องเริ่มจากการกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุน และจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมเพียงพอและมีคุณภาพ **พัฒนาบุคลากร**ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการสัมมนา/ฝึกอบรมให้ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้จากผลการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา เกือบร้อยละ 50 ให้ความเห็นว่าโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2542) ที่พบว่า ปัญหาในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียนคือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นแนวทางที่ต้องเร่งรัดดำเนินการและต้อง

ส่งเสริมให้มีการนำไปใช้อย่างจริงจัง ทั้งในระบบบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ต้องจัดให้มีสื่อแต่ละประเภทใช้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ อีกทั้งยังต้องพัฒนาสื่อให้มีประสิทธิภาพต่อการใช้งาน รวมทั้งต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษา

1.1 พัฒนาครูและนักเรียนทุกคนให้มีความรู้ และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อแสวงหาความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.2 ส่งเสริมให้มีการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทต่าง ๆ อาทิ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อินเทอร์เน็ต วิกิทัศน์ โทรทัศน์ วิทยุมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3 บริหารจัดการให้มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศใช้เพียงพอต่อความต้องการ และปรับปรุงพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง

2. ครู

2.1 พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน

2.2 นำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

2.3 เสริมสร้างนิสัยการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อแสวงหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน

3. นักเรียน

- 3.1 พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา
- 3.2 ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการศึกษาเจาะลึกถึงวิธีการแสวงหาความรู้จากการใช้คอมพิวเตอร์ตลอดจนผลที่ได้รับจากการใช้สื่อดังกล่าว

บรรณานุกรม

- กาญจนา ภู่วรรณ. **การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในงานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- เกษมศรี พรหมภิบาล. **ผลของการสอนวิชาการออกแบบ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟฟิคระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- วิชาการ, กรม. **สาระสำคัญของผลการวิจัย เรื่อง สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 “วิสัยทัศน์การมัธยมศึกษาในอนาคต : สาระและมุมมอง”**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.
- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. **การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. อุดรธานี, 2542.

คณะผู้ดำเนินการวิจัย

คณะที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ

รองอธิบดีกรมวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยทางการศึกษา

(นางสาวอรุณศรี อนันตรศิริชัย)

ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา

(นางสาวศรีสมร พุ่มสะอาด)

ผู้รับพิตชอบ

นางสาวมณีนภา ชุตติบุตร

นางสาวกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์

นางสาวรัตนา แสงบัวเพื่อน

ผู้สร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นางสาวมณีนภา ชุตติบุตร

กรมวิชาการ

2. นางสาวกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์

กรมวิชาการ

3. นางสาวรัตนา แสงบัวเพื่อน

กรมวิชาการ

4. นางสาววนิดา สารพร

สำนักงานสามัญศึกษา

จังหวัดนราธิวาส

5. นางณัฐยา ทุมไธลิต

สำนักงานสามัญศึกษา

จังหวัดนราธิวาส

6. นายพัฒนา ทองคำ	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง
7. นายเรวัตร แสงอุบล	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง
8. นางสาวสุวิมล เอกอรุ	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดตรัง
9. นางสาวอมราพร เชาวนาพันธ์	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดตรัง
10. นายสมศักดิ์ ฉันทานุรักษ์	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดราชบุรี
11. นางคณินิจ อ่อนกุล	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดราชบุรี
12. นางมาลี สืบกระแสน	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดลพบุรี
13. นายณัฐศักดิ์ จันทร์ผล	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดลพบุรี
14. นายประเทือง วงศ์ประเสริฐ	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก
15. ว่าที่ ร.ต. พิชัย รมคณา	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก
16. นางสาวพาสนา ชลบุรีพันธ์	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

17. นางประภา รุ่งพราย	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่
18. นางสาวอำไพ เกตุสถิตย์	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่
19. นายจรรยา บุตรคำโชติ	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น
20. นายสมจิตร พิณโพธิ์	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น
21. นางวนิดา ปาณินจ	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด
22. นายยงยุทธ เมธาวิวินิจฉัย	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ
23. นางสาวเพชรรัชฎ์ แก้วสุวรรณ	สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ผู้วิเคราะห์ข้อมูล

1. นางสาวกัญนิภา พรหมณัฏฐิกษ์
2. นางสาวอมรรัตน์ พัทธนี
3. นางสาวสกุลทิพย์ คุ่ยลิมา

ผู้เขียนรายงาน

นางสาวกัญญิกา พรหมณพิทักษ์

ผู้ตรวจและพิจารณารายงาน

นางสาวอรุณศรี อนันตรศิริชัย

นายอัครัง ชูทัพ

นางชลลดา จิตติวัฒนพงศ์

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวจุฑามาส เล็กกาญจน์

นางสาวทิพาภรณ์ ด้วยเกลี้ยง

ผู้ออกแบบปก

นายพินิจ สุขสันต์

รายงานสรุปผลการวิจัย
เรื่อง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา
เพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา